

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ
TÜRKMER

2024 / Aralık Ayı Türk Dünyası Gündemi

 turkmer.sakarya.edu.tr

Azerbaycan-Macaristan-Kuzey Kıbrıs Türk
Cumhuriyeti-Kazakistan-Özbekistan-Türkmenistan-
Kırgızistan-Türk Devletleri Teşkilatı

Azerbaycan Cumhuriyeti

Aralık Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan Parlamentoları Dışışleri Komisyonları Toplantısı Gerçekleştirildi

Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan Parlamentoları Dışışleri Komisyonları Dokuzuncu Üçlü Toplantısı 3 Aralık'ta, TBMM'de gerçekleştirildi. TBMM Dışışleri Komisyonu Başkanı Fuat Oktay toplantının başında yaptığı konuşmada, bir süre önce Azerbaycan'da Milli Meclis ve Gürcistan'da parlamento seçimlerinin gerçekleştirildiğini hatırlatarak, iki meclisin üyelerine de yeni dönem için başarılar diledi. Oktay, iki ülke ile olan iş birliklerine ikili ve çok taraflı olarak devam edeceklerini ve yeni dönemde daha yakın çalışacaklarını belirterek, toplantıda üç ülke arasındaki ortak projeler ile ilgili bir sunum yapacaklarını ve sunumdaki konularla ilgili görüşmeler gerçekleştireceklerini söyledi. Toplantı basına kapalı olarak devam etti.

Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev ile Görüştü

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 10 Aralık'ta, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile bir telefon görüşmesi gerçekleştirdi. Görüşmede Suriye'deki son gelişmeler, bölgesel ve küresel konular ele alındı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan görüşmede, Türkiye'nin Suriye'de kalıcı istikrarın tesisi için Suriye halkına destek vermeye devam edeceğini ifade etti.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev telefon görüşmesinde, Suriye'de oluşan yeni durumla ilgili memnuniyetini dile getirdi.

Haydar Aliyev, Vefatının 21. Yılında Anıldı

Azerbaycan'ın ulusal lideri Haydar Aliyev'in vefatının 21. yılı dolayısıyla anma töreni düzenlendi.

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve eşi Mihriban Aliyeva, Haydar Aliyev'in Fahri Hıyaban'daki kabri başında yapılan törene katıldı.

Haydar Aliyev; Sovyetler Birliği döneminde 1969-1982'de Azerbaycan Komünist Parti Genel Sekreterliği, bağımsızlık kazanıldıktan sonra 1993-2003'te Cumhurbaşkanlığı görevini yürütmüştür. 12 Aralık 2003'te tedavi gördüğü ABD'de hayatını kaybetmiştir.

Azerbaycan D-8'e Üye Oldu

Azerbaycan Dışışleri Bakanlığı 19 Aralık'ta, Azerbaycan'ın, D-8 Teşkilatına üye olduğunu duyurdu.

Azerbaycan Dışışleri Bakanlığı'dan yapılan açıklamada, Mısır'ın başkenti Kahire'de düzenlenen Gelişen Sekiz Ülke (D-8) Teşkilatı 11. Zirve Toplantısı'nda Azerbaycan'ın, Teşkilata oybirliğiyle üye olarak kabul edildiği açıklandı.

D-8'in kurulduğu günden bugüne kadar ilk kez yeni üye olarak genişlediği belirtilen açıklamada, dünya Müslümanlarının yüzde 60'ını oluşturan ve büyük ekonomik potansiyele sahip, "İslam Sekizlisi" olarak adlandırılan D-8'e üyeliğin Azerbaycan'ın uluslararası dünyada artan nüfuzunun ve bu ülkeye duyulan güvenin açık örneği olduğu kaydedildi.

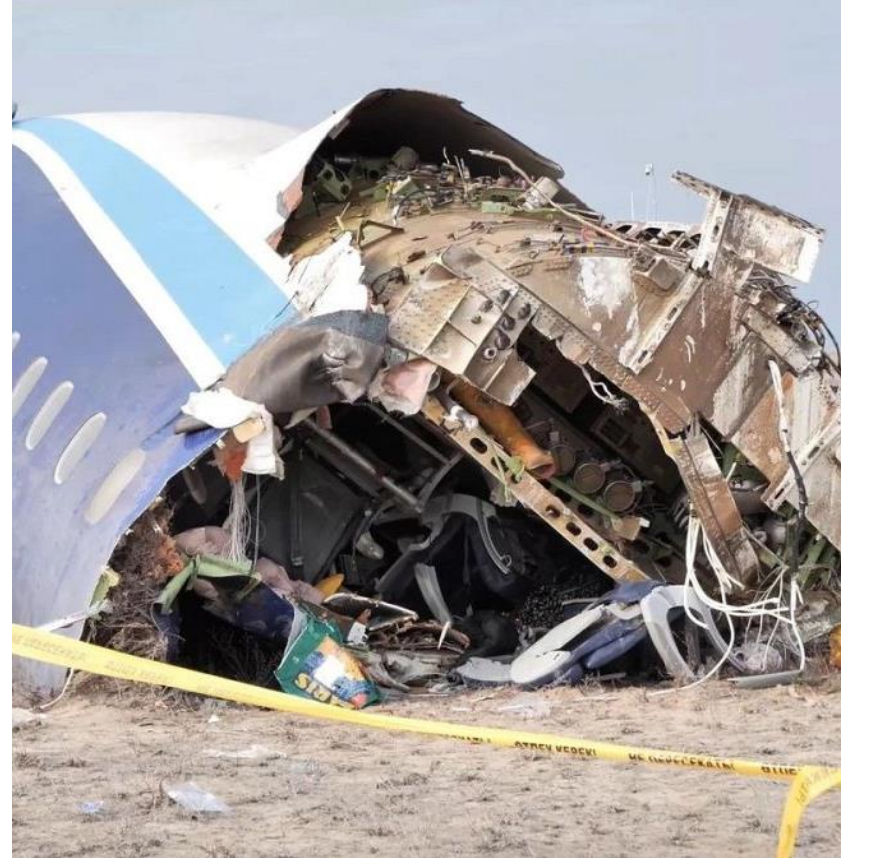
Aktau'da Azerbaycan Yolcu Uçağı Düşürüldü

25 Aralık 2024'te, Bakü'den Grozni'ye sefer yapan Azerbaycan Hava Yollarına (AZAL) ait bir yolcu uçağı Kazakistan hava sahasında düştü. Olayda 38 kişi hayatını kaybetti 29 kişi yaralandı.

Azerbaycan tarafından yapılan araştırma sonucunda uçağın Rusya hava savunma sistemi tarafından vurulduğı açıklandı. Rus askeri uzmanlar, olayın muhtemel bir uçaksavar füzesiyle gerçekleştiğini doğrulamış, ancak kesin bulgular henüz kamuoyuna açıklanmadığını ifade etmiştir.

Olayın ardından açıklama yapan ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile telefonda görüşen Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin Azerbaycan'a başsağlığı dilemiş ancak tam olarak sorumluluk kabul etmediklerini belirtmiştir.

Azerbaycan ise hem Azerbaycan devletine, ölen vatandaşların ailelerine ve yaralanan vatandaşlara tazminat ödenmesini talep etti.

Kazakistan Cumhuriyeti

Aralık Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Tokayev Su Güvenliğinin Altını izdi

3 Aralık tarihinde Kazakistan Cumhurbaşkanı Kassım Cömert Tokayev, Riyad'da düzenlenen One Water Summit (Tek Su Zirvesi)'in açılışında konuşma gerçekleştirdi.

Tokayev yaptığı konuşmada; su güvenliğinin, sürdürülebilir kalkınmanın ve çevreyi korumanın önemli bir parçası olduğunu belirtti. Ayrıca Kazakistan'ın denize kıyısı olmayan bir ülke olarak suyun kıymetini bildiğine vurgu yapan açıklamalarda bulundu.

Kazakistan'ın 33. Bağımsızlık Yılı

16 Aralık tarihinde Kazakistan Cumhuriyeti 33. bağımsızlık yılını kutladı. Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev: "Bağımsızlık, paha biçilemez varlığımızdır. Bağımsızlık, her şeyden önemlidir. Onu göz bebeği gibi korumak, her vatandaşın görevidir." ifadelerini kullanarak bağımsızlığın önemini altını çizdi.

Türkistan Şehrine Özel Statü Verildi

18 Aralık tarihinde yayınlanan habere göre; Kazakistan Parlamentosunun alt kanadı olan mecliste, Türk dünyasının manevi başkenti olan ve Hoca Ahmet Yesevi Türbesi'nin bulunduğu Türkistan şehrine özel statü verilmesine dair olan yasa tasarısı onaylandı. Bu yasaya göre; Türkistan'ın Kazakistan'ın manevi, tarihi, kültürel ve turizm merkezi olmasına, manevi yapıların kutsallığı korunmasına ve şehirde bulunan yapıların sınırlandırılmasına karar verildi.

Gine-Bissau Cumhurbaşkanı Embalo Kazakistan'ı Ziyaret Etti

Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev'in davetiyle 18 Aralık tarihinde Gine-Bissau Cumhurbaşkanı Umaro Sissoco Embalo ülkeye resmi ziyaretini gerçekleştirdi. Embalo, başkent Astana'da bulunan Cumhurbaşkanlığı Sarayı Akorda'da Tokayev tarafından karşılandı. Tokayev, Gine-Bissau ile ikili ilişkileri arttırmak istediğine dair açıklamalarda bulundu ve resmi ziyaret sonucunda; diplomasi alanı ile teknoloji alanları ön planda olmak üzere birçok işbirliği için anlaşmaların imzalandığı açıklandı.

Kazakistan, Ulaşım Ağını Geliştiriyor

23 Aralık tarihinde Kazakistan Ulaştırma Bakanı Marat Karabayev, ülke üzerinden geçecek 3 yeni uluslararası koridor geliştireceklerini açıkladı.

Karabayev; Kazakistan topraklarında 13 uluslararası koridorun faaliyet gösterdiğini ve geçen yıl bu güzergahlardan toplam 32 milyon ton transit yük taşındığını açıkladı.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)

Aralık Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

KKTC ve Türkiye Sağlık Turizmi Konseylerinden 2025 İçin Ortak Adım

1 Aralık'ta yapılan görüşmede, iki ülke arasında sağlık turizmini daha da geliştirmek amacıyla 2025 yılına yönelik stratejik yol haritası belirlendi.

KKTC Sağlık Turizmi Konseyi Başkanı Ahmet Savaşan, Türkiye ile yürütülecek ortak projelerin her iki ülkenin ekonomisine ve sağlık sektörüne önemli katkılar sağlayacağı belirtildi.

KKTC, İlk Defa Azerbaycan Devlet Televizyonunda Konuşuldu

Türk Birliği Dayanışma Derneği Başkanı Prof. Dr. Güven Arıklı, Azerbaycan Devlet Televizyonu (AZ TV) canlı yayınına katıldı.

8 Aralık'ta katıldığı programda, Azerbaycan-Kıbrıs Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Cavanşir Feyziyev de, KKTC'nin Türkistan'daki devletler tarafından desteklenmesi gerektiğini ve Avrupa Birliği'nin çifte standartlar yaratarak KKTC'ye adil yaklaşımda bulunulmadığını ifade etti.

Cumhurbaşkanı Ersin Tatar Kazakistan Heyetini Kabul Etti

9 Aralık tarihinde Cumhurbaşkanlığı'ndaki kabulde Cumhurbaşkanı Tatar, Kazakistan ile güçlü bağlarının olduğunu vurguladı.

Türklerin bir arada olduğunu belirten Tatar, Türklerin iş birliği ile potansiyel gücün artacağına duyduğu inancın tam olduğunu ve alfabe birliğinin de bu bağlamda önemli bir rol oynadığını da kaydederek, bu sayede her alanda gelişme yaşanacağını belirtti.

Türk Dünyası Mühendisler ve Mimarlar Birliği (TDMMB) KKTC'de Zirve Düzenledi

Yıcep KKTC 2024
YATIRIMLAR & İŞ GELİŞTİRME

KKTC' DE ULUSLARARASI ZİRVE
KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ & YATIRIMLAR VE İŞ BİRLİĞİ

16-18 Aralık 2024
ELEXUS Otel / Girne / KKTC

4. Uluslararası Su Konferansı
Akdeniz Ülkelerindeki Sorunlar
(WPMC-2024)

7. Uluslararası Doğal Çevre Konferansı
Kaynaklar ve Sürdürülebilir Çevre Yönetim
(NRSEM-2024)

DESTEKLEYEN KURULUŞLAR

Logo logos of supporting organizations including KTTO, ETİM, KSB, TOCEV, İNİTES, KANDILU, and others.

Türk Dünyası Mühendisler ve Mimarlar Birliği (TDMMB), 16-18 Aralık'ta Girne'de iki büyük zirve düzenledi.

Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'a Üstün Hizmet Madalyası verildi. 38 ülkeden bilim insanları ve iş dünyası temsilcileri bir araya geldi.

Türk Dünyasının Güneyinde ve Mavi Vatan'ın kalbinde önemli bir rol üstlenen KKTC'nin uluslararası platformdaki gücü vurgulandı.

Kıbrıs Türk Ticaret Odası, Azerbaycan'da Temaslarda Bulundu

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkanı Turgay Deniz, beraberindeki heyetle Türk Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği'nin 3. Olağan Genel Kurulu'na katılmak üzere 27 Aralık'ta Azerbaycan'ın başkenti Bakü'ye ziyaret gerçekleştirdi.

Gözlemci üye olan Kıbrıs Türk Ticaret Odasının Birliğe tam üyelik taleplerini ifade eden Turgay Deniz, konuşmasının ardından tam üyelik müracaatını Divan Başkanlığı'na sundu.

Genel Kurul'un ardından gerçekleştirilen görüşmede Türk Dünyası arasındaki ekonomik iş birliğinin geliştirilmesi üzerine değerlendirmelerde bulunuldu.

Kırgız Cumhuriyeti

Aralık Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Kırgızistan ve Tacikistan Arasında Problemlere Sebep Olan Sınır Sorunu Tamamen Çözüldü

4 Aralık tarihli habere göre, Kırgızistan ve Tacikistan, Kırgız-Tacik devlet sınırının çözüme ulaşmayan bölümlerindeki sorunların da tamamen ortadan kalktığı açıklandı. Devlet Ulusal Güvenlik Komitesi Başkanı Kamçibek Taşiev gazetecilere konu hakkında detaylı bilgiler verdi.

Xi Jinping, Sadır Caparov'u 2025'te Çin'i Ziyaret Etmeye Davet Etti

6 Aralık tarihinde Çin Halk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Xi Jinping, doğum günü kutlamasında Kırgızistan Devlet Başkanı Sadır Caparov'u ülkeyi ziyaret etmeye davet etti. Yapılan açıklamaya göre davet kapsamında Kırgızistan-Çin arasında kapsamlı stratejik bir ortaklık geliştirilmesi amacıyla çeşitli görüşmeler gerçekleştirileceği açıklandı.

Bişkek'te "Kırgız- Özbek Dostluğu" Konseri Düzenlendi

Toktogul Satılganov'un adını taşıyan Kırgız Ulusal Filarmoni Orkestrası, 15 Aralık'ta Kırgızistan ve Özbekistan arasındaki dostluğu ve kültürel iş birliğini adına "Kırgız-Özbek Dostluğu" konserine ev sahipliği yaptı.

Sadır Caparov BDT Ülkeleri Liderlerinin Gayri Resmi Toplantısına Katıldı

ФОРМАЛЬНАЯ ВСТРЕЧА ГЛАВ ГОСУДАРСТВ СНГ
25 ДЕКАБРЯ 2024 ГОДА

Cumhurbaşkanı Sadır Caparov 25 Aralık'ta, Leningrad bölgesinde Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ülkeleri liderlerinin gayri resmi toplantısına katıldı.

Toplantının başında Vladimir Putin, Aktau'da meydana gelen uçak kazasında hayatını kaybedenlerin ailelerine başsağlığı diledi.

Rusya Devlet Başkanı ayrıca Rusya'nın 2024 yılında BDT'deki başkanlığının sonuçlarını da özetledi, topluluğun geleceğe yönelik ana görevlerini dile getirdi.

Çin-Kırgızistan-Özbekistan Demiryolunun İnşaatına Başlandı

27 Aralık tarihinde, Kırgızistan'ın Celal-Abad bölgesinde Çin-Kırgızistan-Özbekistan demiryolunun inşaatına başlandı. Cumhurbaşkanı Sadır Caparov'un da katıldığı etkinlikte, Çin ve Özbekistan cumhurbaşkanlarının konuşmaları halka dinletildi.

Sadır Caparov, demiryolu inşaatının Doğu ve Batı ülkelerini birbirine bağlayan yeni bir köprü olacağını ifade etti.

Macar Cumhuriyeti

Aralık Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

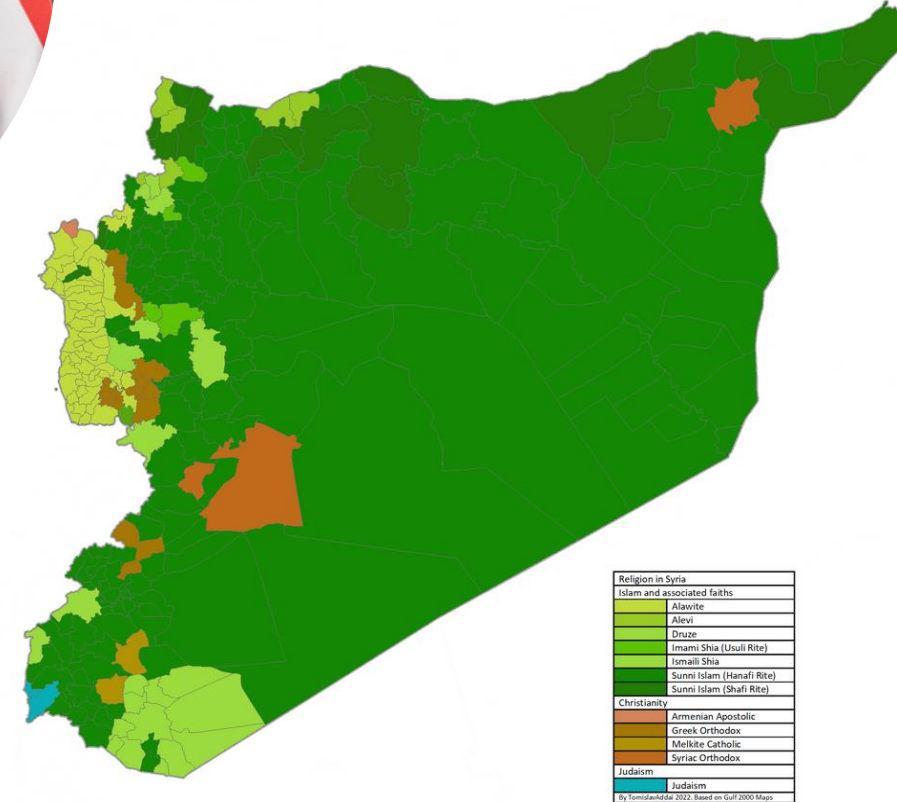
Süryani Patriği Başbakanla Buluştu

1 Aralık'ta Süryani Ortadoks Kilisesi Patriği II. Ignatius Aphrem, Macaristan Başbakanı Victor Orban ile Budapeşte'de buluştu. Toplantıya Zulüm Gören Hıristiyanlara Yardım Programları Devlet Sekreteri Tristan Azbej de katıldı.

Taraflar, Suriye'de değişen durum ve artan çatışmaların yerel Hıristiyan nüfus için artan bir tehlike olduğunu belirttiler. Patrik Aphrem, Macaristan'ın uluslararası arenada tehlike altında olan Hıristiyanlara yardımları için teşekkür etti.

Suriye Din Demografiği Haritası

Orban İtalya'da Meloni ve Papa ile Görüştü

4 Aralık'ta Orban, İtalya'ya gitti, Papa Fransis ve İtalya Başbakanı Giorgia Meloni ile buluştu. Papa ile olan görüşmesinin ana konusu, Rusya-Ukrayna Savaşı oldu. Barış yapılmasının önemini belirten Orban, "Dünyanın Noel'e hazırlandığı sırada Avrupalı liderlerin savaşın devamı için çalışmasını" eleştirdi.

Orban ve Meloni toplantısında Macaristan'ın Avrupa Birliği (AB) Dönem Başkanlığı gözden geçirildi. Batı Balkan ülkeleri ile müzakerelerin başlaması vurgulandı. Orta Doğu'daki çatışmalar ve Rusya-Ukrayna Savaşı konusunda NATO ile ortak projelerin önemine değinildi.

Macaristan-AB İlişkilerinde Aralık Ayı

Orban, 6 Aralık'ta Avrupa Parlamentosu'ndaki (AP) "Avrupa için Vatanseverler" (Pfe) koalisyonunun toplantısına katıldı. Parlamentoda bulunan sosyalistler ve liberaller, yeni kurulan koalisyonunun savaş ve göç yanlısı politikalarına muhalefet etmeye devam edeceklerini açıkladılar.

19 Aralık'ta AB Zirvesinden önce Pfe liderleri istişare toplantısı yaptı. Orban toplantıda, "Donald Trump'ın Amerika için yaptıklarını Avrupa için yapmalıyız" dedi. Göç karşıtı politikaların sürdürülmesinin yanı sıra muhalefet olan Pfe'nin iktidar güç olması yönünde çalışmalarını gerektiğini söyledi.

20 Aralık'ta Orban ve Romanya Başbakanı Ion-Marcel Ciolacu toplantı yaptı. Orban, Romanya'nın Şengen Bölgesi'ne katılmasını uzun zamandır istediklerini ve Macaristan'ın dönem başkanlığı sürecinde bunu başarmaktan dolayı duydukları mutluluğu ifade etti.

20 Aralık'ta Orban ve Bulgaristan Cumhurbaşkanı Rumen Radev ile basına konuştu. Bulgaristan ve Macaristan arasında yeni imzalanan enerji anlaşmasının öneminden bahsetti. Orban, Radev'i Bulgaristan'ın Şengen Bölgesi'ne katılmasından dolayı tebrik etti.

Macaristan-Türk Dünyası İlişkilerinde Aralık Ayı

7 Aralık'ta TÜRKSÖY, Macaristan'ın Lakitelek kentinde hayatını kaybetmiş ünlü Manasçıları anma programı düzenledi. Programın sonunda Türk Dünyası'ndan önemli şahsiyetlerin heykellerini yapmış olan Györgyi Lantos'a TÜRKSÖY Madalyası verildi.

11 Aralık'ta Orbán Ankara'da Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Türkiye Dışişleri Bakanı Hakan Fidan ile buluştu. Ukrayna-Rusya ve Orta Doğu'daki savaşlar için barış yöntemleri ve ikili işbirliği alanları hakkında konuştu.

17 Aralık'ta Kırgızistan Başbakanı Adilbek Kasımalıyev Budapeşte'de Orbán ile buluştu. Ticari işbirliğinin geliştirilmesi için toplantı yapıldı.

Macar-Türk Kùltür Yılı Kapanış Programı Yapıldı

Tùrkiye ve Macaristan arasındaki diplomatik ilişkilerin 100. yıl dönümünü adına 150 etkinliğin yapıldığı kùltür yılının kapanış programı 11 Aralık'ta düzenlendi.

Farklı sanatçıların buluştuğu etkinliğe Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Macaristan Cumhurbaşkanı Tamás Sulyok katılım gösterdi.

‘Brüksel Macaristan’ı Magdeburg’a Dönüştürmek İstiyor’

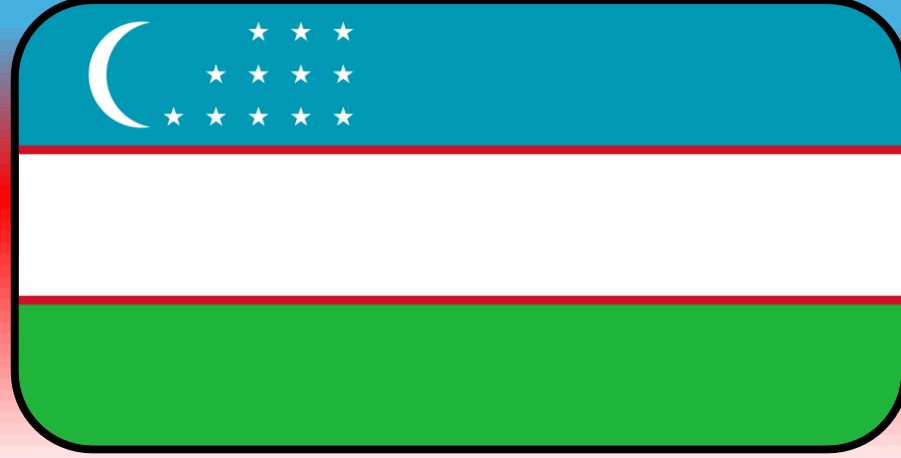
20 Aralık’ta Almanya’nın Magdeburg kentinde bulunan bir Noel pazarına yapılan terör saldırısı sonucu 6 kişi hayatını kaybetti, 200’den fazla kişi yaralandı.

Orban, saldırı gecesi X’te yayınladığı mesajda, Almanya Şansölyesi Olaf Scholz ve Alman halkına başsağlığı dileklerini ilettiler.

21 Aralık’ta yaptığı konuşmada artan terörizmin asıl sebebinin göçmen politikaları olduğunu belirtti. Avrupalıların göç yanlısı olmaya devam etmelerinin benzer faciaları arttıracacağını söyleyen Orban konuşmasında, Brüksel’i göç yanlısı olmakla eleştirdi.

Özbekistan Cumhuriyeti

Aralık Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Özbek Türkü Kadınlar “Tomris Kadınlar Derneği” Kurdu

Özbekistan’ın Londra Büyükelçiliğinin desteğiyle 9 Aralık tarihinde İngiltere’de yaşayan Özbek Türkü Kadınları bir araya getirmek için “Tomris Kadınlar Derneği” kuruldu. Dernek kadınların bir araya gelerek deneyimlerini paylaşabileceği bir platform oluşturmak ve uluslararası arenada Özbekistan’ın milli değerlerini tanıtmak amacıyla kuruldu. Ayrıca üyelerine çeşitli atölye çalışmaları ve kültürel etkinliklerle desteklediğini belirtti

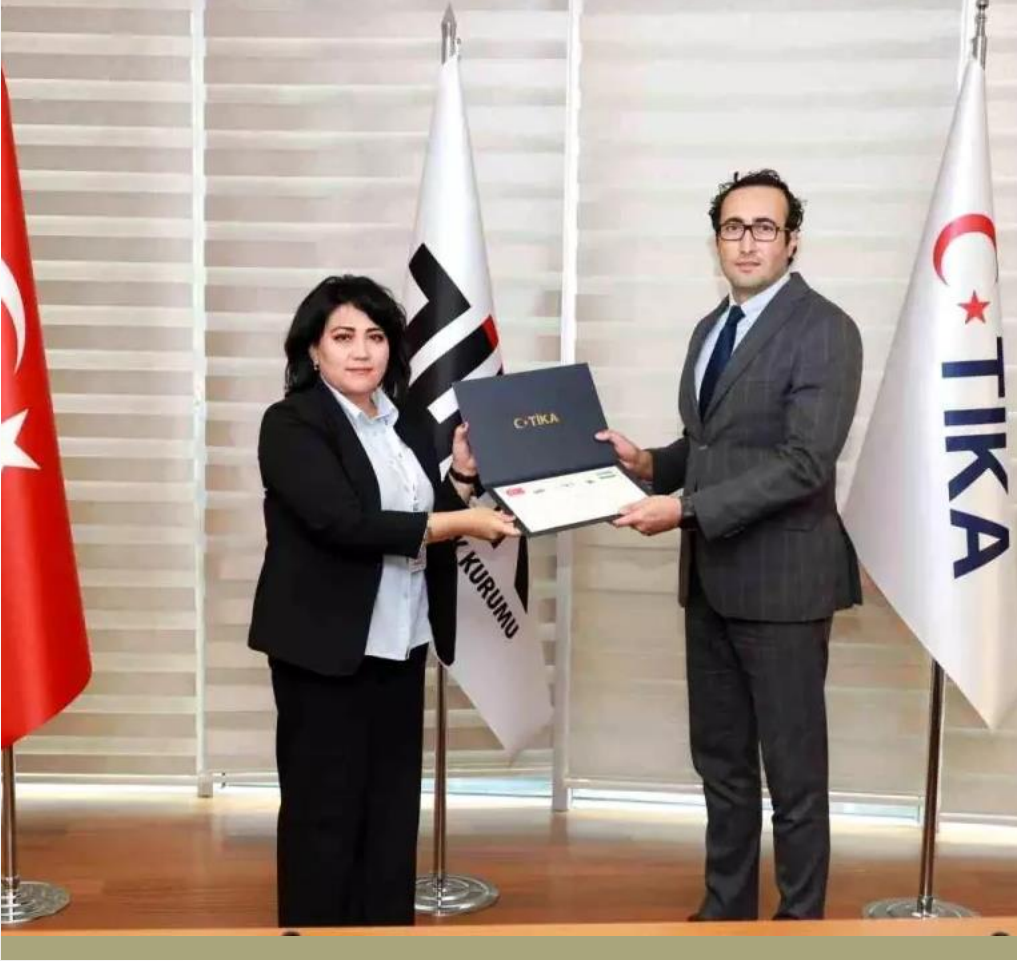

Türkiye ile Özbekistan Arasında Enerji İşbirliği

13 Aralık tarihinde yayınlanan habere göre Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, Özbekistan Enerji Sektöründeki Büyük Projelerin Lansmanı ve İnşaatının Başlatılması etkinliğine video konferans yöntemiyle canlı olarak katıldı. Özbekistan Cumhurbaşkanı'nın bulunduğu toplantıda "Özbekistan ile stratejik ortaklığımız özel bir öneme sahip. Özbekistan, zengin enerji kaynakları ve büyüyen ekonomisiyle bölgesel enerji arz güvenliğinde kritik rol oynuyor" ifadesini kullandı.

TİKA ve TÜİK'ten Özbekistan'a İstatistik Eğitimi

18 Aralık Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) ile Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) iş birliğinde Özbekistan İstatistik Enstitüsünden (UZSTAT) 10 uzmana yönelik Ankara'da "Uluslararası Ticaret ve Turizm İstatistikleri İleri Seviye Eğitim Programı" düzenlendi. TİKA'nın "İstatistik Eğitim Programı (İSEP)" çerçevesinde gerçekleştirilen 5 günlük eğitimde veri yayımlama, uluslararası hizmet ve mal ticareti istatistikleri, turizm istatistikleri, gelir-gider hesaplamaları, veri analizi, kontrol işlemleri ve sınıflamalar gibi alanlarda bilgi ve becerilerin geliştirilmesine yönelik sunular yapılarak, tecrübe paylaşımı gerçekleştirildi. Eğitimin sonunda katılımcılara düzenlenen törenle sertifikaları takdim edildi. Düzenlenen eğitim programı ile Özbekistan'ın istatistik alanındaki bilgi altyapısının geliştirilmesine katkı sağlanması ve iki ülke arasında istatistik alanındaki iş birliğinin sürdürülebilir hale getirilmesi hedeflendiği belirtildi.

Türkmenistan Cumhuriyeti

Aralık Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Türkmenistan ve Türkiye Gaz Sektöründe İşbirliğini Görüştü

Aşgabat'ta Türkmengaz'ın yöneticileri ile BOTAŞ Genel Müdürü Abdulvahid Fidani başkanlığındaki Türk heyeti arasında 7 Aralık'ta toplantı gerçekleştirildi. Toplantıda, Türkmenistan'ın gaz ihracat potansiyelini artırma ve sektörde işbirliği konuları ele alındı.

Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov'un liderliğinde uygulanan akaryakıt ve enerji kompleksinin geliştirilmesine yönelik girişimler, uluslararası ortaklıkların çeşitlendirilmesi ve güçlendirilmesini amaçlamaktadır.

Asya Kalkınma Bankası, Güneş Enerjisinin Geliştirilmesinde Türkmenistan'a Teknik Yardım Sağlayacak

7 Aralık'taki habere göre Asya Kalkınma Bankası (ADB), Türkmenistan'da "Yeşil Dönüşümü Desteklemek için Entegre Yenilenebilir Enerji Çözümleri" projesine teknik yardım sağlamayı planlamaktadır.

Proje, Arkadağ gibi şehirlerde yenilikçi güneş enerjisi çözümleri geliştirmeyi ve yıllık 4 gigawatt'tan fazla yenilenebilir enerji üretmeyi hedeflemektedir. Bu sayede, sera gazı emisyonlarında yılda 3 bin ton azalma beklenmektedir.

Proje, ADB'nin Türkmenistan'ın sürdürülebilir kalkınma stratejisinin bir parçası olarak, 2026'da devreye alınacak ve yenilenebilir enerji teknolojileri konusunda eğitimler verilecektir. Bu adımlar, Türkmenistan'ın çevresel sürdürülebilirliği ve enerji bağımsızlığı için önemli bir ilerleme sağlayacağı öngörülmektedir.

Serdar Berdimuhamedov, Japon- Türkmen Ekonomik İşbirliği Komitesi Başkanı Hiroyuki Tsubai ile Görüştü

17 Aralık'ta Aşgabat'ta, Türkmen-Japon Ekonomik İşbirliği Komitesi'nin 15. toplantısı yapıldı.

Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov, ITOCHU Corporation Yönetim Kurulu Üyesi Hiroyuki Tsubai ile görüştü.

Türkmenistan ile Japonya arasında; gaz, petrokimya, ulaştırma, tarım ve ileri teknolojiler gibi alanlarda iş birliğini genişletme isteği vurgulandı.

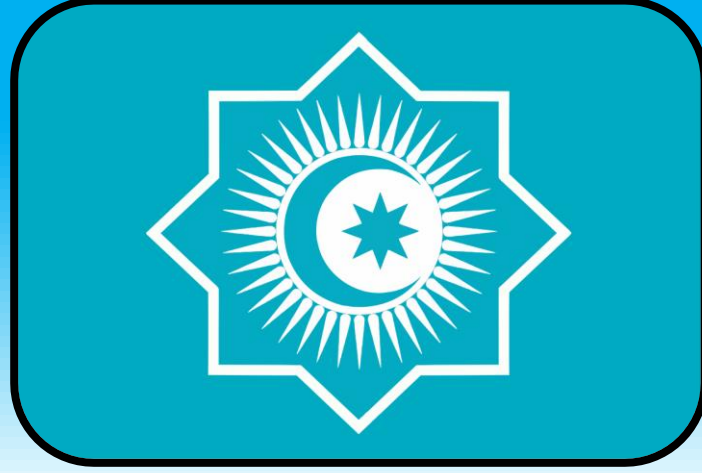
Toplantının ardından Türkmen-Japon ortaklığının daha da geliştirilmesine yönelik önemli anlaşmalar imzalandı.

Türkmenistan ile Çin Arasındaki Ticaret Ciroosu 10 Milyar Dolara Ulaştı

24 Aralık tarihindeki habere göre; Türkmenistan ile Çin arasındaki ticaret hacmi, Ocak-Kasım 2024 döneminde %0,4 artarak 9,67 milyar dolara ulaştı. Bu veriler, Çin Gümrük Genel İdaresi tarafından açıklandı.

Türkmenistan'ın Çin'e ihracatı %0,1 artışla 8,86 milyar dolar, ithalatı ise %0,3 artışla 898,5 milyon dolar olarak gerçekleşti. Böylece Türkmenistan, Çin ile pozitif ticaret dengesini sürdüren tek ülke oldu.

Türk Devletleri Teşkilatı

Aralık Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Türk Devletleri Teşkilatı: Aralık Ayı

3-6 Aralık tarihlerinde Kazakistan'ın Türkistan şehrinde Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Turizm Eğitim Programı, TDT Turizmden Sorumlu Bakanlar 8. Toplantısı kararları doğrultusunda düzenlenmiştir. Program kapsamında, Üye Devletlerin temsilcileri ve turizm profesyonelleri, Türkistan'daki turizm destinasyonlarını ziyaret etmiş, bölgedeki turizm uygulamaları hakkında bilgi almış ve işbirliğini artırmaya yönelik fikir alışverişinde bulunmuştur.

Doğu Karadeniz İhracatçılar Birliği (DKİB), 2024 yılının ocak-kasım döneminde Doğu Karadeniz'den Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) üye ülkelerine yapılan ihracatın 32,9 milyon dolar olarak gerçekleştiğini açıklamıştır. 25 sektörden yapılan ihracatta, hububat, bakliyat ve unlu mamuller 4,4 milyon dolarla ilk sırada yer almış; bunu 4,37 milyon dolarla kimyevi maddeler ve 3,15 milyon dolarla mobilya ve ağaç ürünleri takip etmiştir. İhracatta en büyük pay, 12 milyon dolar ile Trabzon'a aittir. En fazla ihracat yapılan ülkeler ise Azerbaycan, Kırgızistan ve Özbekistan olarak sıralanmıştır.

Türk Devletleri İzcilik Teşkilatı Kuruldu

11 Aralık tarihinde Azerbaycan'ın Başkenti Bakü'de Türk Devletleri İzcilik Teşkilatı'nın kurulmasına ilişkin anlaşma imzalandı. Türkiye İzcilik Federasyonu Başkanı Hasan Dinçer Subaşı, basına yaptığı açıklamada Azerbaycan, Macaristan, Kazakistan ve Türkiye'nin teşkilatın kurucu üye olduğunu Özbekistan ve Kırgızistan'ın ise gözlemci üye olduğunu belirtti.

İzcilik Teşkilatı'nın amacı ise ortak miras ve tarihe sahip ülkeler arasındaki işbirliğini teşvik etme vizyonuyla uyumlu hareket ederek gençler arasında güçlü bağlar oluşturmaktır.

Türk Devletleri Teşkilatı: Aralık Ayı

17 Aralık'ta Türkiye Hakimler ve Savcılar Kurulu'nun ev sahipliğinde Ankara'da TDT Hakimler Konseyi Ağı Tüzüğü'nün hazırlanmasına yönelik alt çalışma grubu toplantısı yapıldı. Toplantı sırasında imzalanması planlanan Tüzük, TDT Hakimler Konseyleri arasındaki işbirliğinin daha da kurumsallaşması için sıradaki adımlara rehberlik edecek.

24 Aralık'ta Türk Yatırım Fonu'nun (TYF) yeni merkezinde TDT Genel Sekreter Yardımcısı ve TDT Sekreteryasının ekonomik işbirliğinden sorumlu proje direktörüyle birlikte, Türk Yatırım Fonu Başkanı ile toplantı gerçekleştirildi. Taraflar, TDT ve TYF'nin stratejik hedefleriyle ortak projelere öncelik verilmesi ve bu projelerin bölgenin uzun vadeli refah ve istikrarına katkıda bulunulmasının üzerinde durdular.

27 Aralık'ta TDT Genel Sekreteri Kubanıçbek Ömüraliyev, Azerbaycan Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Ceyhun Bayramov ile Bakü ziyaretinde görüşme gerçekleştirdi. Görüşmede Genel Sekreter, Aktau kenti yakınlarında meydana gelen kaza dolayısıyla başsağlığı dileklerini de ilettiler.

TDT Medya ve Enformasyon Toplantısı

19 Aralık'ta Türk Devletleri Teşkilatı Medya ve Enformasyondan Sorumlu Bakanlar ve Üst Düzey Yetkililer 6. Toplantısı, Özbekistan'ın başkenti Taşkent' te düzenlendi. Özbekistan Cumhurbaşkanlığı İdaresi Enformasyon ve Kitle İletişim Ajansının (AOKA) ev sahipliğinde düzenlenen toplantıda Azerbaycan, Kırgızistan, Kazakistan ve Türkiye' den medya alanındaki üst düzey yöneticiler bir araya geldiler. Açılışta konuşan AOKA Başkanı Asad Hocayev TDT'nin kısa dönemde Şangay İşbirliği Örgütü, BRICS vb. uluslararası kuruluşlar gibi geniş kapsamlı uluslararası kuruluşa dönüştüğünü dile getirdi. Katılımcılar, toplantıda TDT üye devletleri arasında "2025 Yılı Enformasyon Alanı Eylem Planı'nı" görüşerek kabul etti ve toplantı sonuçlarına ilişkin Taşkent Bildirisi'ni imzaladı.

Türk Dünyası'nın Ortak Haritası

23 Aralık'ta Milli Savunma Bakanlığı (MSB) Harita Genel Müdürü Tümgeneral Osman Alp, Türk Dünyası'nın ortak haritasına ilişkin ilk bilgileri anlattı.

TDT Haritacılık Kurumları Başkanları 1'inci Toplantısı üye ve gözlemci ülkelerin haritacılık kurumlarının başkanları ile ülke askeri ataşelerinin katılımıyla Ankara'da gerçekleşti.

Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, KKTC ve Türkmenistan'ın gözlemci olduğu ülke temsilcileri, ortak Türk dünyası haritası üretme amacıyla bir araya geldi.

TDT çatısı altında gerçekleştirilen ilk toplantıda haritacılık ile ilgili disiplinleri kapsayan iş birliğine ilişkin deklarasyon imzalandı, Tümgeneral Osman Alp, imzalanan deklarasyona ilişkin çalışma grubu kurulacağını teyit etti.

Çap / Diameter : 38,61 mm
Ağırlık / Weight : 23,33 ± % 1 gram / g
Baskı / Type of Mintage : Okside / Oxide
Kenar / Edge : Tırtıltı / Milled
Maks. Baskı / Max. Mintage : 5.000 adet / pcs.
Sanatçı / Artist : Tekin GÜLBASAR

Bu sertifika, yukarıda özellikleri belirtilen hatıra paranın Genel Müdürlüğümüz tarafından üretildiğini belgelemektedir.
This is to certify that commemorative coin with above mentioned specifications is minted by the Turkish Mint.

2024
No 0000

Abdullah Yasir ŞAHİN
Genel Müdür
General Director

Not: Hatıra para satış adetlerini www.darphane.gov.tr adresinden takip edebilirsiniz

TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI

Türk Devletleri Teşkilatı (eski adıyla Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi - Türk Konseyi), Türk Devletleri arasında kapsamlı işbirliğini teşvik etmek amacıyla uluslararası bir örgüt olarak 2009 yılında kurulmuştur. Teşkilatın temel amacı; Türk Devletleri arasında kapsamlı işbirliğini gerçekleştirme, bölgesel ve küresel barış istikrarına katkıda bulunmak olarakdır. Teşkilatın kurucu üyeleri Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye'dir. Ekim 2009'da Bakü'de gerçekleştirilen 7. Zirve'de Özbekistan Teşkilata tam üye olarak kabul edilmiştir.

3 Ekim 2009 tarihli Nahçıvan Anlaşması ve 16 Eylül 2010 tarihli İstanbul Bildirisi'ne göre, Teşkilata üye ülkeler, uluslararası hukukun evrensel olarak tanıdığı ilkelerini benimsemiştir. Barış ve güvenin korunması ile iyi komşuluk ilişkilerinin geliştirilmesine ilişkin uluslararası normlar, TDT çatısı altında yürütülecek işbirliğinin zeminini oluşturmaktadır.

Türk Devletleri Teşkilatı, 1992 yılından beri toplanan, "Türkçe Konuşan Devletler Devlet Başkanları Zirveleri" sonucunda ortaya çıkan ortak siyasi irade üzerine kurulmuştur. Bu zamana kadar 10

Sakarya Üniversitesi

Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi

Ülke Araştırmacıları

**Emir
Yılmaz**

**Aslı Nur
Halil
&
Hatice
Çoban**

**Erdem
Yılmaz**

**Gözde
Meryem
Doğan**

**Muhammed
Çağrı
Turhan**

Gizem Özen

**Merve
Boyun
&
Merve
Albayrak**

**Emir
Karakoç
&
Shoira
Abdullaeva**

Yararlanılan Kaynaklar:

1. 525.az
2. avim.ogr.tr
3. edition.cnn.com
4. hungarytoday.Hu
5. miniszterelnok.Hu
6. tr.euronews.com
7. trthaber.com
8. turkkon.org
9. <https://24.kg/kyrgyzcha/>
10. <https://24.kz/kz/zha-aly-tar>
11. <https://egemen.kz/>
12. <https://kg.akipress.org/>
13. <https://haberkibris.com/>
14. <https://turkmenportal.com>
15. <https://tr.wikipedia.org/>
16. <https://www.aa.com.tr/tr>
17. <https://www.azattyk.org/news>
18. <https://www.bbc.com/kyrgyz>
19. <https://www.election.gov.kz/>
20. <https://www.kibrispostasi.com/>
21. <https://www.kibrisgazetesi.com/>
22. <https://www.trtavaz.com.tr/canli-izle>
23. <https://qha.com.tr/>
24. <https://xabardor.uz/uz/>
25. <https://tmrl.gov.tm/tk/news>
26. <https://www.sondakika.com>

Görseller, belirtilen kaynaklardan alınmıştır.

Yararlanılan Kaynaklar:

27. <https://www.kazakistan.kz>
28. <https://www.uzdaily.uz/ru>
29. <https://www.yeniduzen.com>
30. <https://www.ombudsman.gov.tr/>
31. <https://www.kktcb.org/tr>
32. <https://www.sozcu.com.tr/>
33. <https://www.mfa.gov.tr/>
34. <https://www.mynet.com/>
35. <https://www.trthaber.com/>
36. <https://www.atavatan-turkmenistan.com>
37. <https://tdh.gov.tm/tk>
38. <https://www.azathabar.com/z/2246>
39. <https://www.trt.net.tr/turkmen/dunya>
40. turkicstates.org
41. <https://www.turkmenhabar.com/>
42. <https://jeyhun.news/>
43. <https://www.mfa.gov.tm/tk/news>
44. <https://caa.gov.tm/>
45. <https://turkmenistan.gov.tm/tk>
46. <https://www.sondakika.com/>
47. <https://www.turkmenturkbank.com>
48. <https://orient.tm/tm>
49. <https://business.com.tm/tr/>
50. <https://www.ntv.com.tr/>
51. <https://www.washingtonpost.com/>
52. <https://turkmentv.gov.tm/>
53. <https://business.com.tm/>
54. <https://metbugat.gov.tm/>
55. <https://www.tv7israelnews.com/>

Görseller, belirtilen kaynaklardan alınmıştır.